

Och i går var det en sådan förvandlings dag. Jag hade sökt skydd i ett hallon, men blev plockad, och jag var nära att trampas ihjäl om inte ni, snälla barn, hade räddat mig. När jag föll ner från ert bord vrickade jag ena foten, och munnen kom på sned av ren förskräckelse. Ända till solens nedgång låg jag under busken.

När det blev kväll och jag fick tillbaka min rätta gestalt, såg jag mig om för att tacka er och belöna er. Och då fann jag er båda, här i mitt rike, och jag tog hand om er så gott jag kunde, utan att skrämma er mycket. Nu skickar jag er en fågel från min skog för att visa er vägen hem. Adjö, kära barn, tack för ert goda hjärta. **Hallonkungen** vill visa att han inte är otacksam.

Flickorna räckte nu gubben handen och tackade honom, hjärtligt glada över att de i går hade skonat den lilla **hallonmasken**. De ville gå, men i detsamma vände sig gubben om än en gång, grinade försmädligt med sin sneda mun och sade:

- Hälsa Lorenzo och säg att när vi träffas nästa gång så skall jag ha äran att äta upp honom.

Nej, gör inte det, herr **Hallonkung!** utropade båda flickorna, samtidigt, mycket förskräckta.

- Nå, för er skull må han vara förlåten, svarade gubben, jag är inte hämndgirig. Hälsa Lorenzo och säg att han också har en gåva att vänta från mig. Farväll!

Nu tog flickorna sina bärkorgar och skuttade lätta om hjärtat genom skogen den väg som fågeln visade dem. Efter en kort stund såg de skogen ljusna och förundrade sig över att de i går kunnat gå så långa krokvägar. Och man kan tänka sig vilken glädje det blev när de två kom hem. Där hade alla letat efter dem. Storasyster hade inte fått en blund i sina ögon, hon var säker på att vargarna hade ätit upp hennes kära små systrar. Men Lorenzo mötte dem i dörren och ropade:

- Kom och se, här är en korg som en gammal gubbe nyss bar hit åt er!

När flickorna öppnade korgen, låg där de två allra vackraste armband med mörkröda ädelstenar i form av mogna hallon, med påskriften: "**Åt Thérèse och Aina**". Och bredvid låg en kråsnål med diamant i form av en hallonmask med påskrift: "**Lorenzo, döda aldrig den värnlöse!**" Lorenzo blev något flat: han begrep vad gubben menade. Och **hallonkungen** hade även tänkt på storasyster, för när hon gick in för att duka till middagen, fann hon tolv stora korgar med de allra största och raraste hallon som någonsin plockats i skogen. Ingen visste hur de kommit dit, men alla kunde gissa vem givaren var. Och så blev där ett syltande och ett sockrande och ett bärkokande, som man aldrig sett maken till. Och vill du, så går vi dit och hjälper dem att sylta, för där syltar de säkert än i dag.

HALLONMASKEN

Av Zacharias Topelius, tryckt första gången 1854

- Hu! skrek Thérèse.
- Fy! skrek Aina.
- Vad nu? skrek stora syster.
- En **mask!** skrek Thérèse.
- På hallonet! skrek Aina.
- Slå ihjäl honom! skrek Lorenzo.
- Så mycket väsen för en stackars liten **mask!** sade stora syster förtretad.
- Ja, när vi rensade hallonen . . . , sa Thérèse.
- Så kröp han fram ur det allra största, fortsatte Aina.
- Och om någon hade ätit det hallonet . . . ,sade Thérèse.
- Så hade han ätit **masken** med . . . , sa Aina.
- Nå, än sen? sade Lorenzo.
- Äta en **mask!** utropade Thérèse.
- Och bita ihjäl honom! suckade Aina.
- Nu kryper han på bordet! skrek åter Thérèse.
- Blås bort honom! sa stora syster.
- Trampa ihjäl honom! flinade Lorenzo.

Men när **masken** kröp bort över bordskanten och föll ner på golvet tog Thérèse ett hallonblad, sopade försiktigt upp **masken** på bladet och bar ut honom på gården. Då märkte Aina, att en sparv satt på planket och begärligt lurade på **masken**. Genast tog hon bladet med **masken** på, bar det till skogen och gömde det under hallonbuskarna, så att den illmariga sparven inte kunde hitta den.

Till middagen åt alla hallon och mjölk.

- Strö lagom med socker, Lorenzo! sa stora syster. Men Lorenzos tallrik liknade mest en driva om vintern, med lite rött under snön.

Strax efter middagen sade stora syster:

Ja, nu har vi ätit upp alla hallonen och har ingenting kvar att sylta. Nu skulle vi ha två korgar fulla med bär. Vi skall rensa dem i kväll, och i morgon skall vi koka dem i den stora järngrytan, och sen skall vi äta våfflor med hallonsylt hela vintern!

Kom så går vi ut till skogen och plockar, sa Thérèse.

- Ja, det gör vi, sade Aina. Ta du den gula korgen, jag tar den gröna.

- Gå inte vilse, och kom vackert hem till kvällen! sade stora syster.

- Hälsa **hallonmasken!** sade Lorenzo retsamt. Nästa gång jag träffar honom, skall jag ha den stora äran att äta upp honom.

Nu gick Aina och Thérèse till skogen. Det var så vackert, så härligt! Visst var det besvärligt ibland att kliva över kullfallna träd och fastna i kvistar och enrisbuskar och hela tiden slåss med myggorna, men vad gjorde det? Flickorna klev raskt på, och så kom de långt in i skogen.

Här var det gott om kråkbär, blåbär och hönsbär men ont om hallon. Flickorna gick ännu längre, och slutligen kom de . . . nej, det kan ingen tro . . .

De kom till en stor skog av hallon. Här hade en gång för länge sedan en skogseld härjat, och nu växte här hallonbuskar, så långt ögat såg. Varje buske dignade till marken av de största mörkröda, mogna hallon. Ett sådant överflöd av bär hade flickorna aldrig sett förr. Thérèse plockade, Aina plockade. Thérèse åt, Aina åt. Efter en liten stund hade de korgarna fulla.

- Nu går vi hem, sa Aina.

- Nej, låt oss plocka ännu lite mer! sade Thérèse. Så ställde de ifrån sig korgarna på marken och började plocka i sina förkläden, och det dröjde inte länge förrän också förklädena var fulla.

- Nu går vi hem, sa Thérèse.

- Ja, nu går vi hem, sa Aina. Flickorna tog korgen i ena handen och höll upp förklädet med den andra, och så började de vandra hemåt.

Men det var lättare sagt än gjort. De hade aldrig förr varit så långt inne i den stora skogen. Här fanns inga vägar och stigar, och snart märkte flickorna, att de gått vilse. Trädens skuggor blev allt längre i aftonsolskenet, fåglarna började flyga hem till sina bon, och daggen föll. Slutligen gick solen ned bakom tallarnas toppar, och det blev svalt och skumt i den stora skogen.

Flickorna blev ängsliga, men de travade vidare och hoppades att skogen skulle ta slut och skorstensröken åter skulle synas från deras hem.

När de gått så en lång stund blev det mörkt. De kom nu fram till en stor slänt, översållad med buskar. När de såg sig omkring, så mycket de förmådde i mörkret, märkte de att de hade gått i en stor rund ring. De var tillbaka bland de många hallonbuskarna, där de plockat sina korgar och förkläden fulla. Trötta satte de sig på en sten och började gråta.

- Jag är hungrig, sa Thérèse.

- Ja, sade Aina, tänk om vi nu hade två stora smörgåsar med kött på!

Så snart hon sagt det, kände hon någonting i sitt knä. När hon tog upp det, var det en stor knäckebrödsmörgås med fågelstek på. I detsamma sa Thérèse:

- Det var besynnerligt, jag har en smörgås i min hand.

- Jag har också en, sa Aina. Törs du äta?

- Det törs jag visst, sa Thérèse. Den som nu hade ett glas mjölk också!

Så snart hon sagt det, hade hon ett stort glas mjölk i handen. Strax därpå sa Aina:

- Thérèse! Thérèse! Jag har ett glas mjölk i min hand! Det här är verkligen besynnerligt. Eftersom flickorna var hungriga åt och drack de med god aptit. När det var gjort gäspade Aina, sträckte ut armarna och sade:

- Tänk, den som hade en mjuk säng att sova i!

Knappt var det sagt förrän där stod bredvid henne en fin, mjuk säng, och en till bredvid Thérèse. Flickorna tyckte att det var högst förunderligt, men sömninga och trötta som de var tänkte de inte mera på saken utan kröp ner i bäddarna, läste sin aftonbön och drog upp täcket. Det dröjde inte länge förrän båda sov gott.

När de vaknade stod solen högt på himlen. Det var en härlig sommarmorgon i skogen och fåglarna flög lustigt omkring bland trädtoppar och grenar. Flickornas förvåning var obeskrivlig, när de märkte att de sov i skogen mitt ibland hallonbuskarna. De såg på varandra, de såg på sina bäddar av finaste linne, som låg över mjuka löv och björnmossa. Till slut sade Thérèse:

- Är du vaken, Aina?

- Ja, sade Aina.

- Men jag drömmer ännu, sade Thérèse.

- Nej, sade Aina. Men här bor visst en god **ande** bland dessa hallonbuskar. Tänk, om vi nu hade en varm kopp kaffe och en god semla.

Knappt var det sagt, förrän det bredvid dem stod en liten silverbricka med en förgylld kanna, två koppar av äkta porslin, en fin sockerskål av kristall, en silvergräddsnacka och några varma vetebröd. Flickorna hällde kaffe i kopparna, lade socker och grädde i och lät sig väl smaka. Aldrig hade de druckit så gott kaffe.

- Nu vill jag gärna veta, vem som har gett oss allt detta, sade Thérèse förundrad.

I detsamma hördes en röst ur buskarna:

-Det har jag gjort, mina kära små flickor. Flickorna såg sig något häpna om och fick syn på en liten vänlig **gubbe** i vit rock och röd mössa. Han linkade fram mellan buskarna, för han haltade litet på vänstra foten.

- Var inte rädda, små flickor! sade gubben och grinade vänligt mot dem med sin sneda mun. Välkomna i mitt rike! Har ni sovit gott och ätit gott och druckit gott? frågade han.

- Ja, det har vi visst, sade båda flickorna, men säg oss . . . och så ville de fråga vem gubben var, men de vågade inte.

- Jag skall säga er vem jag är, sade gubben. Jag är **hallonkungen** som härskar över hela detta rike av hallonbuskar, och här har jag bott i flera tusen år. Men den store anden, som härskar över skogen och havet och himlen vill inte att jag ska bli högmodig över min kungliga makt och min långa livstid. Därför har han bestämt att jag **en** dag vart hundra år skall förvandlas till en liten **hallonmask** och leva som en sådan svag och värnlös gestalt från solens uppgång allt till dess nedgång...

